

ŠKOFIJSKI LIST

59.

Motu proprio

De Missa pro praesentibus societatis humanae necessitatibus die XXIX proximi mensis Iunii celebranda.

Benedictus Pp. XV.

Quartus iam annus ad exitum appropinquat, ex quo, ut Europa bello flagrare coepit, Nobis Pontificatus maximi est onus impositum; atque hoc toto spatio, uti non se remisit unquam, imo excrevit dimicandi furor, ita ne punctum quidem temporis respiravit animus Noster ab acri cura et sollicitudine qua ex tantis belli tamque ingravescentibus malis afficiebamur. Hanc enim seriem continuationemque rerum tristissimarum hucusque Nos sine intermissione inspectantes, non solum doluimus omnium doloribus, ut vere possimus illud Apostoli usurpare: »quis infirmatur, et ego non infirmor? Quis scandalizatur, et ego non uror?«; sed etiam de iis quae et conscientia admonebat officii, Nobis divinitus attributi, et Iesu Christi caritas suadebat, nihil unquam, quoad potuimus, intentionem reliquimus.

Nunc vero in ea temporum conditione versamur, ut sponte occurat recordatio illius Iosaphat regis, ita maximis in angoribus comprecantis: »Domine Deus patrum nostrorum, tu es Deus in caelo et dominaris cunctis regnis gentium; in manu tua est fortitudo et potentia, nec quisquam tibi potest resistere... clamabimus ad te in tribulationibus nostris et exaudies salvosque facies... Deus noster... cum ignoremus quid agere debeamus, hoc solum habemus residui ut oculos nostros dirigamus ad te« (II Par., XX, 6-12). Iam igitur omnem »sollicitudinem Nostram proiicientes in Eum«, cuius in arbitrio sunt hominum voluntates eventusque rerum, ab Ipso qui »castigando sanat et ignoscendo conservat« illud expectamus ut misericors tantis aerumnis finem celeriter faciat, rebusque sua pace compositis, regnum in hominibus iustitiae caritatisque restituat.

Sed primum omnium, iratus tam late diffusa contumacia peccandi, placandus Deus; idque prece

humili ac supplici, quam scimus plurimum posse ad impetrandum, si quidem confidenter et perseveranter fiat. — Iam vero ad divinam maiestatem propitiandam nihil plus valet quam sacrosanctum Eucharistiae sacrificium, in quo Ipse Patri offertur qui »dedit redemptionem semetipsum pro omnibus«, »semper vivens ad interpellandum pro nobis.« Ac recte Ecclesia animarum pastoribus legem constituit certis diebus pro populo eorum curis concredito sacrum faciendi: quibus praesertim diebus piissima mater divinam clementiam suorum filiorum necessitatibus vult conciliari. Quoniam autem rerum omnium quibus haec tempora indigent, ea est summa, ut rursus concordia et tranquillitate patiatur humana societas, Nobis visum est peropportunum, sacros pastores, in praecipua quadam Ecclesiae solemnitate, universos Nobiscum divinum sacrificium in eam causam offerre. Itaque Motu proprio statuimus, ut die XXIX proximi mensis iunii, natali Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, qui populi christiani praesidia sunt et firmamenta, quotquot ex officio Missam pro populo celebrare debent, eam celebrent secundum mentem quam diximus. Praeterea sciant ceteri ex utroque Clero sacerdotes fore Nobis gratissimum, si eodem die sacrum facientes suam quoque mentem Nostrae adiungere velint. Sic enim, toto catholicorum sacerdotum ordine, in quavis ora ac parte terrarum, una simul Nobiscum sacrificante, maior aderit spes a divina bonitate impetrandi, ut illud tandem efficiatur, quod cuique est optatissimum: Iustitia et pax osculatae sunt.

Datum Romae apud sanctum Petrum die IX mensis maii, festo Ascensionis Domini, MCMXVIII Pontificatus Nostri anno quarto.

Benedictus Pp. XV.

Poročilo o shodu dekanov l. 1918.

Pod predsedstvom premilostnega gospoda knezoškofa se je vršil dne 10. aprila 1918 v knezoškofijski palači shod dekanov, ki je bil sklican v Škof. Listu 1918, št. 1., str. 14. Shoda so se udeležili razen gg. dekanov, oziroma njih namestnikov gospod generalni vikar prelat Janez Flis, gospodje arhidiakoni: stolni dekan Matija Kolar, kanoniki dr. Ferdinand Čekal, Ignacij Nadrah, Monsgr. dr. Evgen Lampe. Za izpraznjeno dekanijsko mesto Radoljica in mesto bolnih dekanov so bili imenovani namestniki in sicer: za Radoljico Jožef Lavrič, župnik na Breznici, za Šmarije duh. svetnik Konrad Texter, župnik v Višnji gori, za Semič duh. svetnik Jakob Pavlovčič, župnik na Suhoru, za Žužemberk Karl Gnidovec, kaplan v Žužemberku, za Leskovec Alojzij Kurent, župnik v Krškem.

Shod se je začel ob 9. uri predpoldne. Najprej je Celsissimus pozdravil zborovalce in opozoril na stvarino, ki se ima na shodu obravnati. Prvi dve točki se nanašata na novi Codex iuris canonici. Celsissimus opomni, da je o teh točkah prosil za referate iz posameznih dekanij. Naj gospodje zdaj še ustmeno povedo svoje pripomnje.

Na to so se obravnavale posamezne točke.

I.

Canon 137. De fideiubendo ex parte clericorum.

Canon 139. § 1. De negotiis a clericali statu alienis.

§ 3. De administratione bonorum saecularium per clericos cum obligatione redendarum rationum.

§ 4. De electione clericorum ad munus deputatorum.

Canon 142. De probita clericis negotiatione et mercatura.

Na podlagi razgovora o teh točkah in na temelju kanoničnega prava je Škof. List 1918, št. 6., str. 65 in 66 že prinesel navodilo gospoda knezoškofa v teh zadevah.

II.

Canon 131. § 1—3. De conferentiis pastoralibus.

Celsissimus najprej opomni, da naj konference Sodalitatis Ss. Cordis ostanejo. V nadaljnjem razgovoru se je razpravljalo, kolikokrat

na leto in kako naj se vrše pastoralne konference. Tozadevna določila so tudi že objavljena v Škof. Listu 1918, št. 6., str. 64.

III.

O katekizmu. Ali naj bi se vpeljala knjiga Pichler Wilhelm, *Katholisches Religionsbüchlein für die unteren Klassen der Volksschule*.

Celsissimus opomni, da je knjižica vpeljana v dunajski in celovški škofiji in je uspeh dober.

Na to bere kanonik Nadrah referat o knjigi. Referat se glasi:

Glede verskega pouka na ljudskih šolah se že dolgo sliši klic po reformi, in sicer od dveh strani. Na eni strani so veroučitelji, ki jim delajo velike težave učne knjige, katekizem in razne izdaje svetopisemskih zgodb. Ti zahtevajo primernejših učnih knjig. Na drugi strani so možje, razni škofje, nadzorniki in boljši katehetje, ki jim način verskega pouka ne ugaja. Ti hočejo imeti pri krščanskem nauku boljšo metodo.

Ta dvojni klic po reformi v verskem pouku je napotil dunajskega kateheta Viljema Pichlerja, ki je že znan po svojih izvrstnih katehezah za ljudske in meščanske šole, da je s sodelovanjem najboljših katehetov skoro vse Avstrije spisal učno knjižico »*Katholisches Religionsbüchlein für die unteren Klassen der Volksschule*«. Zbor avstrijskih škofov je mesca novembra 1917 sklenil, naj ima vsak škof v svoji škofiji glede vpljave te knjižice v šole prosto roko.

Važni razlogi govore za to, da naj postane ta knjižica tudi v naši škofiji učna knjiga.

Vsaka stvar je toliko vredna, v kolikor je sposobna, dosega svoj namen. Čim popolnejše dosega svoj namen, tem boljša je.

Verski pouk pa dosega svoj namen tedaj, če se pri njem uči tako, ut veritas pateat, placeat, moveat. Vse to bo mogoče doseči, če se uvede Pichlerjeva učna knjižica.

Ut veritas pateat. Učenci morajo to razumeti, kar se uče. To je eno izmed glavnih didaktičnih pravil in velja za krščanski nauk prav tako, kakor za svetne predmete. Nekateri starejši katehetje so zahtevali, naj se otrok uči na pamet tudi takih naukov, ki jih ne razume; da jih bo že pozneje razumel, ko se mu pamet bolj razvije. Pa to ne velja. Česar otrok ne razume, tudi v spominu težko ohrani in mu ne ostane nič za poznejša leta. Res je sicer, da

verski nauki ne morejo biti popolnoma jasni malemu učencu, nekoliko jih mora pa vendarle razumeti.

Proces razumevanja je pa pri otroku veliko bolj omejen, kakor pri odraslem človeku. Ta deluje pri svojem mišljenju s splošnimi pojmi, ki so čisto abstraktni. Otrokov duh pa takih splošnih pojmov še ne pozna; njegovo delovanje je navezano na to, kar je konkretno. Otrok ne razume besede »vsemogočnost«, jasno mu je pa, če mu povem, da enkrat ni bilo ne solnca, ne mesca, ne zemlje, da ni bilo nič in je Bog vse naredil. Če izgovoriš pred otrokom besedo »napuh«, ne ve, kaj hočeš reči. Razume te pa, če mu poveš zgodbo o hudobnih angelih, ali o bogatinu in ubogem Lazarju, in gleda v teh zgodbah napuh takorekoč s telesnimi očmi.

Ker je torej otrok pri svojem mišljenju tako zelo navezan na to, kar je konkretno, zato je edino pravilno, da mu podajamo resnice svete vere v konkretnih oblikah, t. j. v bibličnih zgodbah. To zahtevajo od sv. Avgušтина dalje vsi veliki pedagogi in učitelji.

Poleg zgodbe je še neko drugo sredstvo, s katerim se da otroku verska resnica pojasniti, namreč slika. Zato so v prejšnjih stoletjih radi slikali cerkve s svetopisemskimi podobami, zato so rabili v srednjem veku tako imenovano »Armenbibel«, sv. pismo za uboge (sc. na duhu, t. j. nevedne, priproste), ki je obstojalo iz samih slik. Tudi sedaj se krščanski nauk ne da dobro poučevati brez slik. Ni treba še posebej dokazovati, da barvane slike veliko bolje dosejajo svoj namen kakor nebarvane.

Pouk s pomočjo zgodb in slik je vseskozi nazoren. Svetni predmeti se poučujejo v nižjih razredih ljudske šole že davno samo nazorno. Zato bi bilo silno žalostno, če bi se nazornost pogrešala pri najvažnejšem predmetu.

Učna knjiga za krščanski nauk v nižjih razredih ljudske šole morajo biti torej zgodbe z barvanimi slikami, kar je Pichlerjev Religionsbüchlein. S tem se bo doseglo, ut veritas pateat. —

Druga zahteva dobrega pouka je, ut veritas placeat. Bog nam je ustvaril razna jedila, da z njimi ohranimo življenje svojega telesa. Da jih pa rajši uživamo, jim je pridejal prijeten okus. Resnice sv. vere so pa hrana za naše duše. Če hočemo, da bodo otroci to hrano ljubili, jim jo moramo dajati tako, da jim bo kar mogoče sladka in prijetna.

Ne da se povedati, koliko greše v tem oziru razni veroučitelji. Namesto sladkorja mešajo med duhovno jed, s katero pitajo otroke, pelin.

Tako se otroku pristudi krščanski nauk, duhovnik in cerkev. Kako se bo otrok z veseljem učil reči, ki jih ne razume; saj si jih še zapomniti ne more! Kako dolga mu je katehetova ura! Rad bi od njega tečnega kruha, katehet pa ga pita z neprebavnim kamenjem vkljub sv. evangeliju, ki pravi: »Kdo izmed vas očeta kruha prosi, pa mu bo kamen dal?« Pa ne samo kamen: tudi kačo in škorpijona, t. j. osorne besede in palico.

Pouk s pomočjo zgodb in slik, kakršne ima Pichlerjeva knjižica, pa je zanimiv in se otroku kmalu tako prikupi, da vselej komaj čaka katehetove ure. In kar se z veseljem in zanimanjem sprejme, to ostane tudi bolje v spominu.

Seveda tudi najboljša učna knjiga ne bo otrokom osladila krščanskega nauka, če se katehet ne potruži, da bi prav učil. In če ta in oni duhovnik neprestano toži svoje učence, kako nič ne razumejo in se nič ne uče in nič ne znajo, toži s tem najbolj samega sebe, da je slab veroučitelj.

Tretja zahteva dobrega verskega pouka je ta, ut veritas moveat. Privesti mora človeka do lepega krščanskega življenja.

To nalogo izpolnjuje nova učna knjižica v polni meri.

Vsa je prepletena z molitvicami in svetimi pesmimi. Pa ne uči otroka samo molitvenih formul, ampak ga neprenehoma navaja k pravi pobožni molitvi. Dober katehet bo s pomočjo te knjižice pri vsaki učni uri obračal duha in srce svojih učencev k Bogu in tako bo vsaka kateheza molitev.

Dalje obuja knjižica ob raznih prilikah v učencih ljubezen do krščanskih čednosti in strah pred grehom ter jim daje navodila, kako naj ravnaajo v raznih življenjskih okoliščinah. Je torej izvrsten pripomoček za krščansko vzgojo. Tako podpira nova učna knjižica kateheta v šoli pri izvrševanju obeh njegovih nalog, pri pouku in pri vzgoji.

Toda ali nimamo že zadosti takih učnih knjig? Saj imamo različne svetopisemske zgodbe s slikami. Čemu nam bo torej nova učna knjiga?

Res imamo že zgodbe, za nižje razrede od več avtorjev. Pa v nobeni teh učnih knjig niso zgodbe tako modro zbrane in v tako priprosti, otroški govoricni pripovedovane, kakor v Pichlerjevi knjižici. Tudi nimamo še nobenih zgodb z barvanimi slikami. Pa tudi sicer se v nobenih drugih zgodbah slike ne dajo primerjati s Schumacherjevimi slikami pri Pichlerju. Že to bi bilo zadosti vzroka, da sežemo po novi knjižici. Je pa za to še drug važnejši razlog.

Če kdo zasadi na svoj vrt sadno drevo, se pač veseli njegovega listja in cvetja. Toda zavoljo listja in cvetja ni posadil drevesa: on hoče z njega obirati sadje. Kakor je drevo na sadnem vrtu zaradi sadja, tako so svetopisemske zgodbe v šoli zaradi krščanskih resnic — dogmatičnih in moralnih —, ki so v zgodbi kakor sadje med perjem. In to je bila pogosto velika napaka, da je katehet učencem kazal v zgodbah samo perje in cvetje, na sadje jih pa ni opozarjal. Otrok se je naučil zgodbe na pamet: to je bilo vse. V novi učni knjižici je ta napaka odstranjena. Najprej je povedana zgodba ali tudi več zgodb, potem pa slede v kratkih stavkih dogmatični, moralni ali liturgični nauki, ki se dajo neprisiljeno izpeljati iz zgodbe, oziroma iz zgodb, in pa molitve, ki so z zgodbo v kaki zvezi. To daje knjižici posebno veliko vrednost.

Ni veliko dogmatičnih in moralnih resnic v knjižici, če se ne oziramo na posnetek iz katekizma, ki je v knjižico sprejet in določen za 3. razred, vendar je vse tisto med njimi, kar mora otrok v 1. in 2. šolskem letu znati nescitost medii et praecepti. Edino, kar bi bilo za našo škofijo še potrebno, je nauk o sv. birmi, ki se bo seveda moral sprejeti v slovensko izdajo. Tako bi bilo z novo učno knjižico ustrezno posebno tistim, ki so se doslej pritoževali, da se na ljudski šoli od kateheta in od otrok preveč zahteva. Preveč ni nikoli dobro. Malo, pa to dobro obdelano in varno pod streho spravljen, to bodi pravilo.

Še v nekem drugem oziru je razlika med staro metodo, ki začne koj v 1. razredu s katekizmom, in med novo metodo, ki uči na podlagi zgodb. V katekizmu je apostolska vera koj v začetku knjige, nova učna knjižica pa jo ima na koncu. Stara metoda je postavila pred otroka celo, dovršeno poslopje, ga razdirala in kamen za kamnom pred otroka postavila. Po novi metodi pa si otrok najprej iz raznih zgodb nabere potrebno gradivo, ga obseka in ogladi in potem hišo sezida. Ta metoda je bolj naravna. Otrok si nabira cvetlice. Ko jih nabere zadosti, jih poveže v šopek in ga vzame s seboj (Cf. 10 zapovedi). To dela verouk veliko lažji in mikavnejši.

Vse, kar smo doslej rekli o novi knjižici, jo zelo priporoča. Toda človek je v svojih nazorih in navadah silno konservativen. Zato vse novotarije sprejema z neko nezaupnostjo in kar ne more verjeti, da bi to ne bilo dobro in pravo, kar je bilo doslej. Kako smo n. pr. majali z glavo, ko je prišel dekret o otroškem obhajilu ali o

vsakdanjem obhajilu! Tako je čisto naravno, da tudi Pichlerjeva učna knjižica ni bila povsod sprejeta, kakor zasluži.

Pri poučevanju krščanskega nauka se kaže v zadnjih letih velik napredek. Imamo že katehete, ki poučujejo popolnoma pravilno in se pri pouku modro poslužujejo pripomočkov, ki jih priporočata psihologija in metodika. Referati nekaterih gg. katehetov o Pichlerjevi učni knjižici, ki so jih gg. dekanji priložili svojim poročilom, pričajo o izvrstni učni usposobljenosti gg. referentov. Krasni uspehi so jim za njihovo gorečnost najlepše plačilo. Je pa žalibog tudi še nekaj takih katehetov v naši škofiji, ki gredo pri pouku kar čez drn in strn, namesto da bi se držali uglajene poti preizkušene dobre metode. So morda tudi še taki, ki zahtevajo od otrok zgolj mehanično memoriranje, kakor bi bili njihovi učenci brezumne papige in ne razumna bitja. Takim gospodom nova knjižica seveda ne bo všeč, ker bi se z njo brez prave metode res nič ne doseglo.

Vendar se tudi takim knjižice ni treba ustrašiti. Če se bo sprejela za učno knjigo, bo ljubljansko katehetsko društvo izdalo posebno navodilo, kako jo je treba rabiti, in vsaj nekaj popolnoma izdelanih katehez, če ne bo mogoče izdati katehez za celo knjigo. Zelo priporočljivo bi tudi bilo, če bi vsaj enkrat na leto priredili v vsaki dekaniji eno praktično katehezo v šoli z učenci. Človek se iz takih nastopov več nauči, kakor iz najboljše knjige.

Pa še nekaj! Ko delajo učitelji svoj konkurz, t. j. skušnjo učne usposobljenosti, ne zadržuje samo eksamen, ampak morajo nastopiti tudi pred učenci in pokazati, kako uče v šoli. Ali bi ne bilo prav, da bi bil tudi za duhovnike ukazana tak nastop v šoli, ko pridejo h konkurzu? Morda bo to sedaj mogoče, ko novi cerkveni zakonik ukazuje za duhovnike prva tri leta po semenišču posebne skušnje.

Nekateri mislijo, da ima Pichlerjeva knjižica premalo tvarine. Morda so kje taki talenti, da bo knjižica premajhna. V navadnih razmerah bo pa za prva tri šolska leta popolnoma zadovala, v nekaterih šolah tudi za prva štiri šolska leta. Pa saj lahko tam že v 3. šolskem letu začne s srednjim katekizmom, kjer bodo tako srečni, da bodo mogli novo knjižico že v dveh letih popolnoma predelati.

Sicer pa ni dobro, če se otrokov razum in spomin obremenita s preveliko množico naukov. Bolje je, učiti malo, pa tisto temeljito, in na-

učene nauke vedno ponavljati. Sicer bo pa mogoče v slovensko knjižico postaviti še to in ono, česar ni v nemški knjižici.

Še nekaj se utegne očitati novi knjižici: Nemška je, v nemškem duhu zložena, nekaj podobno ima nemški značaj, pesmi so nemške itd. Bati se je, da bi bila prestava tako neslovenska po duhu, kakor je v katekizmu. Na vse to se je opozarjalo že pri ljublj. kateh. društvu, in če se določi, da se bo knjižica uvedla v naše šole, se bo skrbelo, da ne bo kar iz nemščine predstavljena. Bo sicer glede sestave in metode taka, kakor je Pichlerjeva, a imela bo slovenske molitve in slovenske pesmi, ne prevodov in tudi v vsem drugem bo pristno slovenska. In če Bog da, bo v začetku šolskega leta 1919/20 že mogla nastopiti svojo službo. Brez dvoma bo to za ljudskošolsko katehezo v naši škofiji velik napredek.

Iz poročil gg. dekanov je razvidno, da gospodje katehetje po vsej škofiji upeljavajo Pichlerjeve knjižice v naše šole splošno veselo pozdravljajo. Seveda bi imel ta in oni rad še kako izpremembo ali kak dodatek v slovenski izdaji. Nekateri želje so res upravičene in se bo treba pri slovenski izdaji nanje ozirati in katehetsko društvo v Ljubljani prosi, da bi se mu iz vseh dekanij naznanilo, kake spremembe, oz. kaki dodatki se žele. Popolnoma nemogoče je pa, postaviti tako učno knjigo za krščanski nauk, da bi bila vsem všeč. Solnograškemu katehetskemu društvu n. pr. knjižica ni všeč, ker ji je pridejan posnetek iz katekizma, ki ni v zvezi z zgodbami, ampak čisto samostojen del. Ko je Pichler knjižico prvič izdal, ni imela tega posnetka iz katekizma, pa so jo ravno zato odklanjale zelo merodajne osebe. Zato je privzel katekizmov posnetek, ki je veliko lepše sestavljen, kot naš Mali katekizem. Sicer se pa večina vprašanj v katekizmovem posnetku da prav lepo posneti iz zgodb, ki so v knjižici, ali vsaj nasloniti nanje.

V razgovoru o knjigi so se stavila razna vprašanja, n. pr. kakšno bodi razmerje z drugim poukom v veronauku, o metodi knjige, o tvarini, ki bi jo bilo še v knjigo privzeti.

Na razna vprašanja in pomisleke je Celsissimus odgovoril, da se bo za našo škofijo sestavila veroučna knjiga po zgledu Pichlerjeve povsem samostojno primerna našim razmeram.

IV.

Celsissimus: Ko smo tako obdelali za današnjo konferenco določeno tvarino, sem postavil na dnevni red še nekatera vprašanja in sicer:

a) o karitativnem delu v škofiji, b) o bratovščinah, c) o misijonskem delu.

O vseh treh točkah je referiral kanonik Nadrah. Referat o bratovščinah je sestavil profesor pastirstva dr. Frančišek Ušeničnik.

Referat kanonika Nadraha o karitativnem delu v škofiji se glasi:

Karitativno delo je v rokah Cerkve, države ali zasebnikov.

Dolgo vrsto stoletij je skoro vse karitativno delovanje vodila Cerkev, ki je od svojega Ustanovitelja prevzela poslanstvo, vršiti dušna in telesna dela krščanskega usmiljenja. Karitativno delovanje je bistven del duhovnega pastirstva in obenem najboljši pripomoček, pridobivati srca za Boga.

V zadnjih stoletjih je država hotela nadomestiti karitativno delo s svetnimi humanitarnimi napravami. Vzela je Cerkev razne dobrodelne ustanove in jih sedaj sama oskrbuje. V najnovšem času ustanavlja tudi dobrodelna društva in jih vodi po svojih organih. Državne naprave pa del krščanske ljubezni ne morejo nadomestiti, ker ima država na razpolago le naravna sredstva. Za človeško gorje je treba več, treba je tudi krščanske ljubezni in nadnaravnih pripomočkov. Vendar naj duhovnik sodeluje tudi pri državni dobrodelnosti. Naj ji skuša vdahniti krščanskega duha in ji kazati prava pota ter prepričati, da ne postane nevarno orožje v boju proti Cerkev.

Tudi razni zasebniki snujejo dobrodelna društva. Taka društva so lahko sama po sebi dobra; če je njihovo vodstvo v rokah dobrih kristjanov, lahko delujejo tudi v krščanskem smislu. Duhovnik naj jih podpira in sodeluje pri njih. Njegovo sodelovanje bo prepričilo, da se jih ne polaste Cerkev sovražne osebe, katerim bi služila kot sredstva v dosegu brezbožnih namenov. Samo po sebi je pa umevno, da duhovnik ne sme podpirati humanitarnih društev, ki bi bila sovražna veri ali Cerkev.

Nikakor pa se ne more odobravati, da bi duhovniki ustanovljali od Cerkve neodvisna dobrodelna društva. Ustanovljati taka društva bi se reklo, Cerkev izrivati iz ljudstva in ji manjšati njen dobrodejni vpliv. Društva, ki je od Cerkve neodvisna, se lahko polaste Cerkev sovražne osebe in se ga poslužujejo kot orožja proti njej. Zato naj velja za ljubljansko škofijo pravilo: Vsa karitativna društva, ki jih ustanove duhovniki, naj bodo urejena po kanonih cerkvenega prava.

Ker so vsa cerkvena društva podrejena škofovi jurisdikciji, naj karitativna društva ne raztezajo svojega delokroga čez meje domače škofije. Tudi ni nobenega vzroka, da bi bila taka društva n. pr. vseslovenska. Kakor Cerkev ni nacionalna družba, tako si tudi njena Caritas ne sme nadeti nacionalnega značaja. Cerkvena karitativna društva naj torej sodelujejo v mejah domače škofije. Gotovo bo pa koristno, če se v »zvezi karitativnih društev« zduži karitativno delovanje več škofij.

Cerkvena karitativna organizacija naj bo dvojna: snujejo naj se karitativni organi za posamezne župnije in taki, katerih delovanje bo veljalo celi škofiji.

I. Krajevna karitativna organizacija.

Pred vsem potrebujemo lokalne karitativne organizacije. V vsaki župniji so osebe, ki potrebujejo dušne ali telesne pomoči, ali pa obojne. To so raznovrstni bolniki, invalidi, reveži, berači, sirote, zanemarjeni otroci, pijanci, ljudje, živeči v grešnih zvezah, v sovraštvu in drugih grehih, pohujšljivci, osebe, ki se jim godi krivica, župljani, bivajoči v tujini i. dr. Vsaka župnija bi morala imeti o vseh takih pomoči potrebnih natančne zapiske, pa zadosti sredstev in pomočnikov.

Škofijski odbor za cerkvene družbe se je že opetovano razgovarjal o lokalnih organizacijah in je bil mnenja, da bi zagrešili v sedanjih časovnih razmerah veliko napako, če bi po posameznih župnijah v tem oziru nič ne storili. Ne bilo bi pa prav, ko bi se zaukazala v vsaki župniji ista karitativna organizacija. Gg. župniki naj imajo v tem prosto roko, kakšno organizacijo vpeljejo.

Najstarejše dobrodelno društvo je pri nas Vincencijeva družba. Imamo jo v Ljubljani v vseh mestnih župnijah, na Viču, v Idriji, Trziču, na Jesenicah, v Kamniku in v Kranju. Ta družba je samo za moške; ženske so ji lahko le podporni člani.

Po ljubljanskih mestnih župnijah se je lani ustanovila družba sv. Elizabete. Pri ustanovitvi se je mislilo, naj bi bila ta družba ženski oddelek Vincencijeve družbe. Toda Vincencijeva družba se ji ne more pridružiti, ker so pri njej ženske konference izključene. Škofijski odbor za cerkvene družbe je zato sklenil, ustanoviti samostojno družbo sv. Elizabete. Izvolil se je poseben odsek, ki mu bo sestavil pravila, in preč kn. šk. ordinariat mu bo izposloval odpustke. Doslej so

se konference sv. Elizabete v Ljubljani izvrstno obnesle.

* Sv. Vincencij Pavelski je ustanovil za žene in dekleta prav lepo karitativno društvo, imenovano Dames de la charité (Gospe krščanske ljubezni). V slovenščini bi se temu društvu morda reklo: Družba krščanske ljubezni za ženske. Nekateri ga imenujejo tudi Vincencijeva družba za ženske, pa ni v nobeni zvezi z moško Vincencijevo družbo, ki ima, kakor znano, drugega ustanovitelja. V Ljubljani je n. pr. ena taka družba in tudi Kranj ima svoje Dames de la charité. Morda se bo ustanovila še v kateri drugi župniji.

Če bo kateri župnik hotel, bo osnoval lahko za svojo župnijo posebno cerkveno družbo, pri kateri bodo skupno delovali moški in ženske. Pravila za tako družbo bi se morala predložiti v potrditev najprej preč. kn. šk. ordinariatu in šele potem, ko bi jih ta potrdil, tudi c. kr. deželni vladi.

Lahko pa župnik ustanovi za svojo župnijo tudi samo poseben župnijski odbor za krščansko dobrodelnost, obstoječ iz pripravnih oseb obojega spola. Ker bi tak odbor ne imel pravice, pridobivati si premoženje, bi veljala za lastnico pridobljenega premoženja tega odbora župna cerkev. Vendar bo boljše, da se namesto odbora osnuje pravo društvo. Vzorec za pravila takega društva bo sestavil škofijski odbor za cerkvene družbe.

II. Karitativna organizacija za celo škofijo.

Poleg lokalne karitativne organizacije potrebujemo pa tudi take, ki bi bila za celo škofijo. Ta bo morala biti v tesni zvezi z lokalno organizacijo, tako da bo ena na drugo navezana, ena od druge odvisna.

K splošni škofijski karitativni organizaciji bo spadala n. pr. skrb za sirote. Župnijska dobrodelna društva bodo izročala nepreskrbljene sirote »škofijskemu društvu za varstvo sirot«. To jih bo sprejemalo v svoje sirotišnice ali pa oddajalo dobrim krščanskim družinam. Vzgojo sirot, oddanih družinam, bodo v prvi vrsti nadzorovala župnijska dobrodelna društva. Ta društva bodo pa po svojih močeh skrbela, da sirotam v škofijskih sirotišnicah ne bo treba trpeti lakote in mraza.

Za preskrbo sirot imamo v škofiji že nekaj starejših zavodov, n. pr. Marijanišče in zavod Lichtenthurn v Ljubljani. Pozneje se je osnoval Patronat, ki je bil odsek Vincencijeve družbe. Patronat je veliko storil za sirote. Da bi mogel

tem več storiti, je kupil v Št. Vidu nad Ljubljano hišo, v kateri se bo moglo vzgajati vsaj 60 sirot. Pri hiši je tudi nekaj vrta. Kot lastnica te hiše je vknjižena Vincencijeva družba. Upanje je, da se bo mogla ta sirotišnica odpreti že letos. Vdile jo bodo preizkušene vzgojiteljice, šolske sestre 3. r. sv. Frančiška.

Društvo »Dobrodelnost« je kupilo v Grobljah graščino z obširnimi posestvom. Dobrotniki, ki so omogočili nakup te graščine, so hoteli, naj služi vzgoji sirot. Ker ni še urejena za sirotišnico, je »Dobrodelnost« otvorila svojo sirotišnico začasno v društvenem domu na Homcu, ki jo vodijo usmiljenke. Tudi sirotišnico v Grobljah prevzamejo usmiljenke.

Doneske za sirote nabirata sedaj po Kranjskem obe društvi, Patronat in »Dobrodelnost«. To je pa povzročalo nepravilnosti. Zato se je izrazila na vseh straneh zahteva, naj se vsa skrb za sirote združi v enem društvu. Zato se je osnovalo »Škofijsko društvo za varstvo sirot«, ki bo cerkveno društvo, a obenem potrjeno tudi od državne oblasti. To društvo bo prevzelo v rabo hišo v Št. Vidu od Vincencijeve družbe in od »Dobrodelnosti« graščino v Grobljah, oziroma sirotišnico na Homcu. Vse delovanje tega društva in njegovih sirotišnic bo pod cerkveno jurisdikcijo in pod cerkvenim nadzorstvom.

Patronat je imel svoje glasilo, namreč »Detoljub«. Ta list je proti koncu lanskega leta prenehal izhajati, ker je obolel njegov urednik. Za letos se je sklenilo, da izide ob koncu leta kot poročilo o delovanju Škofijskega društva za varstvo sirot. Po vojski bo izhajal večkrat na leto kot glasilo za domačo vzgojo otrok.

Poleg društva za sirote bo treba še nekaterih karitativnih društev za celo škofijo. Že obstoječe društvo »Dobrodelnost« je bilo mišljeno kot neko universalno društvo za vse potrebe. Ker bo to društvo skrb za sirote prepustilo »Škofijskemu društvu za varstvo sirot« in ker namerava svoja dva odseka za invalide — moški in ženski — izpremeniti v samostojno društvo, bo pač najbolje, če tudi vse druge svoje namene prepusti samostojnim društvom in se spremeni v zvezo vseh cerkvenih karitativnih društev. Sedanja dobrodelna pisarna naj bi postala središče vseh cerkvenih dobrodelnih društev ljubljanske škofije. Kot taka bi stala pod škofovim nadzorstvom.

»Pauperes evangelizantur«, pravi sv. evangelij. V skrbi za pomoči potrebne je bila Cerkev vedno velika. V tej ljubezni do revežev je bila vedno močna privlačna sila, ki je revno ljudstvo

vezala s Cerkvijo. Brez dvoma nas čakajo v bližnji prihodnosti hudi boji od strani sovražnikov sv. Cerkve. Za te boje si moramo pravočasno postaviti močne trdnjave. To bodo naša karitativna društva, naša karitativna organizacija. Revno ljudstvo bo videlo v cerkveni dobrodelnosti dokaz, da je Cerkev njegova dobrotnica in prijateljica, in ji ne bo postalo nezvesto.

Referat o bratovščinah je naslednji:

Po odredbi kn. šk. ordinariata z dne 12. jan. 1918. (Škof. List 1918, 21) so poslali gg. dušni pastirji poročila o bratovščinah in cerkvenih družbah.

Iz poročil je razvidno, da so v naši škofiji poleg Marijinih družb najbolj razširjene: bratovščina presv. Rešnjega Telesa, bratovščina presv. Srca Jezusovega, škapulirska bratovščina karmelske Matere božje, bratovščina sv. rožnega venca in družba sv. Detinstva.

Marijine družbe so se ustanovile izvečine v zadnjih 20 letih. Za pravilno ustanovitev pričajo v poročilih navedene listine. Če pa so tudi druge, zlasti starejše bratovščine povsod veljavno ustanovljene, in če gg. dušni pastirji vernike pravilno sprejemajo v bratovščine, to se iz poslanih poročil v mnogih slučajih ne dá dognati.

Vzrok dvomu je pa tale: Mnogi gospodje ne ločijo tega, ali je bratovščina v cerkvi kanonično ustanovljena, ali pa ima dušni pastir samo za svojo osebo (ad personam) pravico, da sprejema vernike v bratovščino. Če n. pr. poročilo pravi: v cerkvi je ustanovljena bratovščina presvetega Srca Jezusovega, ima svoj imenik sprejetih udov, agregirana je bratovščina pri gg. lazaristih v Ljubljani, — je očitno, da bratovščina ni kanonično ustanovljena; ampak sedanji ali kateri prejšnji dušni pastir ima ali je imel zase, ad personam, pravico, da je vernike sprejemal v bratovščino Srca Jezusovega, imena sprejetih pa je pošiljal ali še pošilja gg. lazaristom (bratovščina Srea Jezusovega pri gg. lazaristih sploh ne more drugih bratovščin agregirati, ampak samo ude sprejema).

Če je bratovščina v cerkvi kanonično ustanovljena, je voditelj navadno vakokratni župnik ali njegov namestnik. Vse pravice, ki jih je imel prednik, ima ipso facto tudi naslednik.

Če pa ima dušni pastir samo zase pravico, da more vernike sprejemati v kako bratovščino, njegov naslednik sam po sebi nima nobene pravice, da bi mogel sprejemati v tisto bratovščino. To pravico mora šele na pristojnem mestu za svojo osebo dobiti.

Ker gg. dušni pastirji na to niso vselej pazili, so sprejemali in morda še sprejemajo vernike v bratovščine, ne da bi bili v to pooblašteni. Prednik, ki je imel osebno pravico za sprejemanje v to ali ono bratovščino, je napravil imenik sprejetih udov. Naslednik je našel imenik v arhivu in iz tega sklepal, da je bratovščina v cerkvi pravilno ustanovljena. Sklep pa je napačen, in naslednik sprejema neveljavno vernike v bratovščino.

Da bi se stvar v prihodnje uredila, predlaga škofijski odbor za cerkvene družbe in bratovščine:

2. Presvetli knez in škof naj vprašanje o ustanavljanju cerkvenih družb in bratovščin sprejme med vprašanja pastoralnih konferenc za l. 1919.

2. Potem, ko bodo gospodje dušni pastirji o vprašanju razpravljali pri konferencah, pa naj bi gg. dekani pri svojih vizitacijah v vsaki župniji posebej te reči pregledali in dognali, katere bratovščine so res kanonično ustanovljene v župniji. Za podlago jim lahko služijo poslana poročila, ki se jim v ta namen vrnejo.

3. Kjer se bo dognalo, da je dušni pastir neveljavno sprejemal vernike v kako bratovščino, naj gg. dekani zadevo sporoče kn. šk. ordinariatu, ki bo, če mogoče, izposloval pri rimski stolici sanatio neveljavnega sprejemanja.

Dr. F. Ušeničnik.

Referat kanonika Nadraha o misijonskem delu je sledeči:

»Pojdite in učite vse narode in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha« (Mat. 28, 19). To je misijonska zapoved Gospodova, ki zadeva v prvi vrsti učečo Cerkev, pa se razteza tudi na poslušajočo. Vsi, prav vsi pravoverni kristjanje smo poklicani sodelovati, da se vsi, ki žive v neveri, v krivi veri ali v razkolu, pridružijo pravi Kristusovi Cerkvi. Kako bi sicer mogli moliti: »Pridi k nam tvoje kraljestvo,« če bi ne pomagali pri misijonskem delu?

Slovenci smo že doslej delali za misijone. Podpirali smo jih z denarnimi doneski in z molitvijo. Tudi nekaj delavcev je že poslal slovenski narod na misijonsko polje. Baraga in Knoblehar sta na tem polju dosegla celo svetovno slavo. Toda resnica je, da smo doslej nezadostno izpolnjevali svoje misijonske naloge in da smo v tem oziru za nekaterimi narodi daleč zaostali.

V zadnjem času pa se je zbudila med Slovenci večja gorečnost za misijone. Ta ogenj gorečnosti razširja med narodom z veliko vnemo

delujoča Družba sv. Petra Klaverja za afrikanke misijone s svojima listoma »Odmev iz Afrike« in »Zamorski otrok«, Apostolstvo sv. Cirila in Metoda z raznimi publikacijami, Dejanje sv. Detinstva po gorečih katehetih, prav posebno pa naš cerkveni list »Bogoljub«, ki je dosegel, da je misijonska misel začela krepko delovati med našim ljudstvom. Vsled »Bogoljubove« agitacije se je Slovincem posebno priljubila Misijonska zveza in z njo združena Misijonska mašna družba. Tudi nekateri samostanski redovi imajo svoje misijonske družbe.

Da bi se pa misijonsko delovanje med nami še bolj ukrepilo in organiziralo, sta bogoslovska profesorja v Celovcu gg. brata dr. Ehrlich predlagala, naj se vrši v Ljubljani misijonska enketa. Naš presvetli gospod knezoškof so ta predlog sprejeli in povabili k enketi poleg domačih gospodov zastopnike vseh slovenskih in sosednjih hrvatskih škofij. Vršila se je enketa v ljubljanskem semenišču velikonočno sredo dne 3. aprila t. l. Pri njej so bile zastopane te škofije: Ljubljanska, krška (Celovec), goriška, tržaška, zagrebška in križevska. Iz te škofije je prišel sam presvetli gospod škof dr. Njaradi. Iz mariborske škofije ni bilo uradnega zastopnika, prišel pa je iz Celja lazarist g. A. Tumpej. Z istrskih otokov ni mogel priti nihče zaradi prometnih ovir, pač pa je poslal presvetli gosp. škof dr. Mahnič pismo, v katerem pozdravlja enketo in izjavlja, da se pridružuje njenim sklepom. Pismo je došlo, žal, šele drugi dan po enketi.

Spored enquete je bil tale:

I. Organizacija misijonske misli. Poročevalca: prelat dr. Martin Ehrlich in svetnik Janez Kalan.

II. Apostolstvo sv. Cirila in Metoda. Poročevalca: dr. Franc Grivec in dr. Kamil Dočkal.

III. Misijonska glasila. Poročevalca: dr. Gregor Pečjak in msgr. Podgorc.

IV. Dejanje sv. Detinstva. Poročevalec katehet Anton Čadež.

V. Misijonski zavodi in misijonska kongregacija za svetne duhovnike. Poročevalci: dr. Anton Zdešar, dr. Severović in dr. Srebrnič.

VI. Žensko misijonišče. Poročevalec lazarist Andrej Tumpej.

Referatom je sledila živahna razprava, pri kateri so se sprejele resolucije, ki naj uravnavajo misijonsko delovanje med Slovenci in Hrvati. Te resolucije so sledeče:

I. Poganski misijoni.

1. V smislu katoliškega shoda l. 1913. naj se ustanovi tudi med Jugoslovani lijonska družba za razširjanje svete vere, ki je že po vsem katoliškem svetu organizirana. Svojo glavno centralo ima v Lyonu, podpira nepristransko misijone po vsem svetu in ima vsled skoro stoletnega delovanja glede misijonov potrebni pregled in skušnje. Tudi jo Rim izmed vseh misijonskih društev najbolj priporoča in želi, da se vpelje po vseh škofijah.

2. Ker je to društvo zgolj cerkvena organizacija, to je bratovščina, ki se naslanja na cerkveno hierarhijo, naj se obenem osnuje tudi kot svetna organizacija v smislu avstrijskih društvenih postav, ki naj vodi kot legitimna korporacija javno delovanje na misijonskem polju, kakor n. pr. društvo sv. Frančiška Ksaverija v Nemčiji.

3. Enketa pozdravlja že ustanovljeno društvo Misijonsko zvezo in pripozna to društvo kot pod točko 2. zahtevano svetno korporacijo.

4. Misijonska zveza naj bo centralna organizacija vseh Jugoslovancov za misijonsko delo med pogani.

5. Vsled tega naj misijonska zveza sestavi svoja pravila tako,

a) da bo imela vsaka škofija, v kateri bo delovala Misijonska zveza, svojega škofijskega, od ordinariata dotične škofije imenovanega zastopnika v tem odboru, oziroma v upravnem svetu;

b) da bodo odgovarjala štirim prvim točkam.

6. Ves denar, ki se zbira v ta namen v posameznih župnijah, naj se pošilja Misijonski zvezi ali naravnost, ali pa potom škofijskega ordinariata.

7. Misijonska zveza oddaja nabrani denar načeloma lionski centrali.

8. Če bi Misijonska zveza ustanovila svoje misijonišče za jugoslovanske misijonarje in misijonarke, bi se za to misijonišče mogel porabiti doslej nabrani denar, oziroma v sporazumu z lijonsko družbo tudi del bodoče zbirke.

II. Delo za združenje razkolnikov.

Apostolstvo sv. Cirila in Metoda naj se organizira kot mednarodna, samostojna misijonska družba za združitev razkolnega orienta.

III. Razmerje med Apostolstvom sv. Cirila in Metoda in Misijonsko zvezo.

Papež Benedikt XV. je ustanovil posebno kongregacijo za združenje razkolnega orienta. Ta kongregacija je neodvisna od kongregacije de propaganda fide, ki ima svoj delokrog med pogani. Tudi samo po sebi se delovanje za izpreobrnjenje poganov po svojem namenu, načinu in

sredstvih zelo razlikuje od delovanja za združenje razkolnikov. Zato naj deluje Misijonska zveza samo za poganske misijone, izključivši iz svojega delokroga razkolni orient, ki naj bo delokrog za Apostolstvo sv. Cirila in Metoda.

IV. Dejanje sv. Detinstva.

Dejanje sv. Detinstva naj se organizira po vseh slovenskih in hrvatskih škofijah. V vsaki škofiji naj bo škofijski svet Dejanja sv. Detinstva, obstoječ iz voditelja in dveh svetovalcev, ali pa vsaj voditelj sam.

V. Misijoni in časopisje.

Za razširjanje in okrepitev misijonske ideje naj delujejo slovenski in hrvatski časniki in listi. Med Slovenci naj bo

a) mariborski »Voditelj« znanstveno glasilo za misijonstvo.

b) Ustanovi naj se poseben misijonski list za ljudstvo z imenom »Katoliški misijoni«. Ta list naj bo skupno glasilo za Apostolstvo sv. Cirila in Metoda, za Misijonsko zvezo in za Dejanje sv. Detinstva. Lastnik in urednik tega lista naj bo konsorcij, obstoječ iz dveh zastopnikov Apostolstva sv. Cirila in Metoda, dveh zastopnikov Misijonske zveze, enega zastopnika Dejanja sv. Detinstva in po enega zastopnika iz-vsake izmed peterih slovenskih škofij, ki naj ga določi dotični škofijski ordinariat.

c) Dejanje sv. Detinstva naj, kakor doslej, izda vsako leto enkrat malo letno poročilo za otroke. Sicer pa naj prinaša tudi pod točko b) omenjeni misijonski list sestavke za otroke, ker bo rodbinski list.

d) Vsi slovenski katoliški listi naj prinašajo članke in notice o katoliških misijonih.

VI. Misijonski zavodi.

Enketa priznava, da je nemogoče, vzgajati skupaj v enem zavodu misijonarje za poganske misijone in za razkolni orient. Zato principiarno odobrava načrt, po katerem naj ustanovita glavni misijonski družbi, Apostolstvo sv. Cirila in Metoda in Misijonska zveza, vsaka svoje misijonske zavode.

Po teh resolucijah naj bi se uravnalo misijonsko delovanje v naši škofiji. Razna vprašanja, ki bodo še nastala, bodo našla svojo rešitev pri drugi misijonski enketi.

V.

Celsissimus je opomnil na težke naloge v dušnem pastirstvu, ki čakajo duhovnike. Pomanjkljiva je vzgoja naših družin. Kakor se

vzgoji otrok v prvih letih, tak navadno ostane. Dekleta in mladeniči so premalo poučeni. Zato želi Celsissimus,

a) da se v društvi spet poživi dušnopastirsko delo in da se uvedejo posebni odseki za posamezne strani vzgoje: n. pr. odsek zoper kletve.

b) Naj se gospodje duhovniki zavzamejo za mož, za apostolstvo mož. Zato dobi vsaka dekanija danes knjižico Sträter, Dr. Hermann, Das Männerapostolat, Herder, Freiburg.

c) Družine naj se posvete presvetemu Srcu Jezusovemu. Gospodje udeleženci dobe knjižico Gatterer, Die Weihe ans heiligste Herz Jesu.

VI.

K sklepu konference je Celsissimus še pojasnil sedanje cerkvenopolitične razmere v ljubljanski škofiji in na podlagi besedi papeža Benedikta XV. opomnil na potrebno edinost duhovnikov pod vodstvom svojega škofa. Papeževe besede se glase:

Unum tamen est, quod praeteriri silentio non debet: quotquot enim sunt sacerdotes, omnes, uti filios Nobis penitus delictos, volumus admonitos, quam plane opus sit, cum ad propriam ipsorum salutem, tum ad sacri ministerii fructum, eos quidem suo quemque Episcopo coniunctissimos esse, atque obsequentissimos. Profecto ab illa elatione animi et contumacia, quae horum est temporum, non omnes, ut supra deploravimus,

vacant administrati sacrorum; neque enim raro contingit Pastoribus Ecclesiae, ut dolorem et impugnationem inde inveniant, unde solatium et adiumentum iure exspectarint. Iam vero qui tam misere officium deserunt, etiam atque etiam recogitent, divinam esse eorum auctoritatem, quos Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, ac si, ut vidimus, Deo resistunt, quicumque potestati cuius legitimaer resistunt, multo magis impie eos facere, qui Episcopis, quos Deus suae potestatis sigillo consecraverit, parere abnuant. Cum caritas, ita Ignatius Martyr. non sinat me tacere de vobis, propterea adverti vos admonere, ut unanimi sitis in sententia Dei. Etenim Iesus Christus, inseparabilis nostra vita, sententia Patris est, ut et Episcopi, per tractus terrae constituti, in sententia Patris sunt. Unde decet vos in Episcopi sententiam concurrere. Quemadmodum autem Martyr illustris, ita omnes, quotquot fuerunt, Patres et Doctores Ecclesiae locuti sunt.—Ad haec, nimis grave, propter difficultates quoque temporum, sacri Pastores ferunt onus; graviore etiam in sollicitudine sunt de gregis concrediti salute: Ipsi enim pervigilant, quasi rationem pro animabus vestris reddituri. Nonne crudeles dicendi sunt, qui eis, obsequium debitum recusando, id oneris, id sollicitudinis augent? Hoc enim non expedit vobis, diceret istis Apostolus: idque propterea quia Ecclesia est plebs sacerdoti adunata, et pastori suo grex adhaerens, ex quo sequitur, cum Ecclesia non esse, qui cum Episcopo non sit.

61.

Decretum circa quasdam ordinariorum facultates.

(Cf. A. A. S. 1918, pag. 190 ss.)

Proxima sacra Pentecostes die, novo ecclesiasticarum legum Codice vim obtinente, omnes locorum Ordinarii facultatibus quam pluribus ipso iure instruentur, quas antea ab Apostolica Sede postulare solebant et communibus indultis assequabantur. Sufficit enim consulere canonem 349 collatum cum 239 circa plura privilegia personalia, quibus Episcopi augentur, canonem 386 circa electionem examinatorum et iudicium synodali, 468 et 914 circa benedictionem papalem in articulo mortis et in maioribus anni solemnitatibus, 534 et 1532 circa alienationes, 806 circa sacri iterationem, 822 circa Missae celebrationem extra ecclesiam et oratorium, 1006 circa ordinationes extra tempora, 1043 et 1045 circa dispen-

sationes ab impedimentis matrimonialibus, 1245 circa dispensationes ab abstinentia et ieiunio, 1304 circa benedictionem sacrorum utensilium, quin de aliis multis hic mentio fiat, ut illico appareat Episcopos, vi Codicis, tanta munitos esse potestate ut, quoties Ecclesiae utilitas et animarum salus id requirat, communis legis rigorem temperare et iustas dispensationes largiri aequae opportuneque valeant.

Quapropter indulta quae hucusque, postulantibus Ordinariis, ad hunc finem concedebantur, quaeque vel in Brevi dicto 25 annorum, vel in formulis typis impressis ad decennium, ad quinquennium aut etiam ad triennium valituris continentur, supervacanea evadere videntur;

quin imo confusionem haud levem ingerere, eo quod a novis Canonici Iuris ordinationibus in pluribus discrepant.

Hisce itaque de causis, necnon ad discrimina in canonica disciplina tollenda maioremque unitatem in Ecclesia inducendam, Ssmus D. N. Benedictus Pp. XV, de consulto peculiaris coetus Emorum Patrum Cardinalium, hoc S. C. Consistorialis decreto ea quae sequuntur statuit et et sanxit:

1. exceptis locis S. Congregationi de Propaganda Fide subiectis, pro quibus suo tempore quae opportuna erunt decernentur, alibi, in universis scilicet dioecesibus iuri communi obnoxiiis, facultates omnes pro foro externo Ordinariis concessae, quaeque in Formulis et Brevi superius recensitis continentur, a die 18 maii huius anni cessabunt, neque amplius in usu esse poterunt;

2. in locis tamen remotioribus aliisque ad quae, sive praesentis belli causa, sive alia qualibet ratione, praesentis decreti notitia utili tempore non pervenerit, dispensationes et ordinationes vi veterum facultatum ab Ordinariis forte concessas Ssmus Dominus ratas habet, firmo tamen ut ipsi ab acceptae notitiae die, si res adhuc sit integra, huic decreto se conforment;

3. facultates pro foro interno a S. Poenitentiarum datae, aliaeque ratione praesentis belli concessae, aut peculiaribus de causis ab Ordinariis obtentae, sub huius decreti dispositione non comprehenduntur, et ideo abolitae non sunt;

4. circa dispensationes matrimoniales, quamvis vi canonum 1043-1045 Ordinarii opportunas dispensationes largiri queant »urgente mortis periculo« et »quoties impedimentum detegatur cum iam omnia sint parata ad nuptias, nec matrimonium sine probabili gravis mali periculo differri possit«, nihilominus Ssmus Dominus, attentis temporum et locorum adiunctis, haec ulterius indulgenda decrevit:

a) ut locorum Ordinarii in America, in Insulis Philippinis, in Indiis Orientalibus, in Africa extra Mediterranei maris oras, et in Russia, per quinquennium a die 18 maii huius anni, dispensare valeant ab impedimentis minoris gradus

quae recensentur in can. 1042, servatis regulis in eo Codicis capite statutis: itemque ut matrimonia nulliter contracta, ob aliquod eiusdem minoris gradus impedimentum, in radice sanare queant, iuxta regulas in capite XI, tit. VII, lib. III Codicis de convalidatione matrimonii positas, monita parte impedimenti conscia de sanationis effectu;

b) ut iidem locorum Ordinarii dispensare pariter per quinquennium valeant ab impedimentis maioris gradus, sive publicis sive occultis, etiam multiplicibus, iuris tamen ecclesiastici (exceptis impedimentis provenientius et sacro presbyteratus ordine et ex affinitate in linea recta consummato matrimonio), nec non ab impedimento impediante mixtae religionis, si petitio dispensationis ad S. Sedem missa sit et urgens necessitas dispersandi supervenerit, pendente, recursu. Concedendo tamen hisce in casibus dispensationes, Ordinarius prae oculis semper habeat regulas statutas in Codice, lib. III, tit. VII, cap. 2, 3 et 4, circa impedimenta in genere et in specie, itemque clausulas apponi solitas in matrimoniis cum hebraeis et mahumetanis; nec dispensationem concedat nisi caverit de plena earum omnium observantia iuxta sacrorum canonum praescriptiones, et iuribus S. Congregationis de disciplina Sacramentorum circa taxarum solutionem consulat;

c) ut Ordinarii Galliae, trium regnorum Magnae Britanniae, Germaniae, Austriae et Poloniae, durante bello, quoties aditus ad S. Sedem difficilis aut impossibilis saltem per mensem praevideatur, iisdem facultatibus uti possint, quae supra sub litteris a et b recensentur.

Praesentibus valituris de mandato Ssmi contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Datum Romae, ex Secretaria S. C. Consistorialis, die 25 aprilis 1918.

† C. Card. **De Lai**, Ep. Sabinen.,
Secretarius.

L. † S.

† **V. Sardi**, Archiep. Caesarien.,
Adressor.

Vernikom.¹

Zadnje čase je nastala pri nekaterih ne-ljuba zmeda pojmov, kakor da bi se pri nas vse stranke, katoliška in protikatoliške, zlele v eno samo stranko.

Hvala Bogu, da je ta zmešnjava prenehala in da so se pojmi očistili. Zastopniki »Slovenske ljudske stranke« so na raznih sestankih očitno povedali: Mi se trdno držimo svoje katoliške vere in se ločimo od vseh, ki so zoper njo, v njej ničesar ne popuščamo; pač pa bomo z nasprotnimi strankami skupaj nastopali v sedanjih narodnostnih vprašanjih in takrat, ko bo šlo za stvari, ki vere ne žalijo, in sicer le v slučajih, kadar vodstvo stranke to odobri; pač pa naj preneha vsako nedostojno napadanje verskih nasprotnikov; boj naj bo po potrebi odločen, toda s plemenitim orožjem čiste resnice in spodobnih besedi.

Popolnoma enako trdijo zase tudi naši verski nasprotniki, namreč: v narodnih zadevah, ki ne posegajo v versko prepričanje, hočejo in žele z nami sodelovati, odnehati hočejo od nedostojnih napadov zoper vero, zoper duhovnike, zoper verno katoliško ljudstvo, toda od svojih katoliški veri nasprotnih načel nočejo odnehati, marveč po njih tudi v prihodnje postopati.

Razmere obeh strank so torej jasne. Kaj pa sledi od tod za vsakega katoličana? Ker se svetovni in verski nazori širijo po knjigah in danes posebno po časopisih, pač ne smete nikdar in nikoli segati po knjigah in časopisih, ki jih izdajajo katoliški veri nasprotne stranke. Akoprav voditelji stranke žele, da naj v časopisih preneha poprejšnja brezobzirnost, bodo vendarle možje protikatoliških nazorov pisali in vse javne

razmere presojevali po teh lastnih naši sv. veri nasprotnih nazorih. In Vi bi se nevedoma teh krivih nazorov nalezli, si z njimi pokvarili um in popačili srce v svojo največjo nesrečo, ako bi čitali take liste in časopise. Saj je vendar največja nesreča, ako zaidem od resnice in zabredem v zmote v vprašanjih, ki zadevajo moje časno in večno življenje. Kdor po svoji krivdi zagazi v zmote, more kaj težko nazaj, da, po besedah sv. apostola Pavla, je to skoraj nemogoče. Pa tudi izkušnja nas o tem uči. Koliko sicer dobrih mož ne more iz verskih zmot nazaj! Ker za zmago je potrebna posebno pomoč božja, ki je pa Gospod ne da onim, ki so jo zapravili in zanjo goreče in stanovitno ne prosijo.

Te resne besede Vam pišem v ta namen, da bi naročali le dobre časnike in liste in da bi se varovali vseh protiverskih in sumljivih časnikov. Take liste naročati Vam prepoveduje že naravna postava ljubezni do Vas samih; saj bi bilo zoper to ljubezen in Vam samim v največjo škodo, ko bi radi svoje nepremišljenosti začeli zapuščati pot resnice in ko bi hodili po poti zmote. Res je, da se v sedanji vojni dobi versko vprašanje ne razmotriva toliko, kolikor pred vojno, toda kaj pa bo, ko bodo na dnevnem redu zopet verska vprašanja in vprašanja, z vero tesno združena? Tu bi nastala za Vas velika nevarnost, ko bi take liste naročali, čitali in se polagoma nevedoma njihovih nazorov navzeli. Zato pazite in poslušajte moj glas!

V Ljubljani na praznik Vnebohoda, dne 9. majnika 1918.

† Anton Bonaventura,
knezoškof.

¹ Prosim gospode duhovnike slovenskih župnij, da ta pastirski list vernikom čimprej prečitata in zunaj cerkve kot budni pastirji v tem smislu z vso odločnostjo in ljubeznijo delujeta.

Varstvo očetov mnogoštevilne družine in varstvo zadnjega sina.

Nj. c. in kr. Apost. Veličanstvo je z Najvišjim ukrepom 11. sept. 1917 načelniku gener. štaba izdalo sledeči ukaz:

Der lange, harte Krieg hat allen Staatsbürgern schwere Opfer auferlegt. Um die am schwersten betroffenen Familien in Zukunft vor weiteren Schlägen möglichst zu bewahren, befehle

ich, daß die nachbezeichneten Militärpersonen der Kampftruppen, insoweit sie nicht dem Berufsstand angehören, auf solchen für Frontdiensttaugliche systemisierten Dienstposten bei der Armee im Felde verwendet werden, die nicht der ständigen feindlichen Einwirkung ausgesetzt sind.

1. Der als einziger verbliebener Sohn einer Familie, von der bereits zwei oder mehrere Söhne gefallen oder infolge der während der Kriegsdienstleistung erlittenen Verwundung, infolge Kriegsstrapazen oder infolge einer während der Kriegsdienstleistung zugezogenen Krankheit gestorben sind.

2. Der Vater von sechs oder mehr unverstorbten Kindern, für deren Unterhalt er zu sorgen hat.

Na vprašanje, kaj je treba v tem oziru storiti, je došlo naslednje pojasnilo:

Die Angehörigen, beziehungsweise dort, wo nur minderjährige Kinder vorhanden sind, die Gemeinden, haben ein kurzes Gesuch unter Beischluß des Familienauskunftsbogens nach Muster 37, Wehrvorschriften, I. Teil, an die politische Behörde I. Instanz einzureichen. In dem Gesuch ist die genaue Einteilung (Truppenkörper, Ersatzkörper, Anstalt etc.) der zur Schonung in Betracht kommenden Person und hinsichtlich der bei der Armee im Felde Befindlichen außerdem die Feldpostnummer anzuführen.

In Fällen, wo die Beibringung des Familienauskunftsbogens nicht möglich ist oder wenn in diesem nicht alle notwendigen Daten enthalten sind (zum Beispiel letzterfolgte Todesfälle,

Geburten), sind andere glaubwürdige Beweise beizuschließen.

Die politische Behörde hat die Angaben im Gesuch zu überprüfen, deren Richtigkeit zu bestätigen und das Gesuch ehestens direkt an das in demselben angeführte Kommando zu leiten.

Behufs Erlangung der obenerwähnten Auskunftsbogen haben sich die Familienangehörigen, für welche die Voraussetzungen des Allerhöchsten Befehlsschreibens zutreffen, beziehungsweise die Gemeinden an die hochwürdigen Pfarrämter, beziehungsweise Matrikelführer zu wenden.

Im Falle der Zuerkennung der Begünstigung erhalten die betreffenden Militärpersonen Legitimationen. Die in Betracht kommenden Militärpersonen des Hinterlandes werden mit gleichlautenden Legitimationen versehen, und sind nach ihrem Eintreffen bei der Armee im Felde gleich den vorgenannten Personen zu behandeln. Die Entscheidung über die Gesuche sowie die Ausstellung der Legitimationen für diese Personen obliegt dem Kommandanten des zuständigen Ersatzkörpers.

Čč. župni uradi se na to ugodnost opozarjajo. Pristavlja se, da so družinske pole za te prošnje kolkovine proste.

64.

Odpustki za pozdrav „Hvaljen Jezus. Amen.“

Beatissime Pater!

Antonius Bonaventura, Episcopus Labacensis, ad pedes Sanctitatis Vestrae provolutus, exponit sequentia:

Decreto S. Officii, d. d. 25 Augusti 1911, concessae sunt dioecesi Labacen. eadem Indulgentiae pro abbreviata salutatione Laudetur Jesus, Amen, quae jam prius affixae erant longiori formulae Laudetur Jesus Christus. Amen. — Mos salutandi breviori formula inter fideles utentes lingua slovenica magis magisque crescit, limites dioecesis Labacensis transgressus est atque ubique viget, ubi lingua slovenica propagata est. Quapropter, plurimorum votis obsecundans, Episcopus orator humiliter exorat ut dignetur S. V. conce-

dere eadem Indulgentias etiam omnibus fidelibus extra fines dioecesis Labacensis, utentibus abbreviata formula praedictae salutationis in lingua slovenica, si non generatim.

Et Deus...

Die 16 Novembris 1917.

Ssmus D. N. D. Benedictus Div. Prov. Pp. XV., in Audientia infrascripto Cardinali Poenitentiaro Maiori impertita, benigne iuxta preces annuere dignatus est tantummodo pro christifidelibus lingua slovenica utentibus. Praesenti in perpetuum valituro, absque ulla Brevis expeditione. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

G. M. Card. van Rossum, m. p.
M. P.

L. † S.

Zboljšajmo stanje našim organistom!

Ne le v naši ljubljanski škofiji, ampak po celi naši državi se organisti in cerkveni pevovodje pritožujejo, da so pozabljen stan, da je njih plača približno ista, kot so jo imeli pred mnogimi leti. Vsled tega se je brnski stolni kapelnik prof. Hromadka pred kratkim postavil na čelo akciji, ki naj bi čimprej privedla do ureditve pravnih in gmotnih razmer organistov in cerkvenih pevovodij. Posrečilo se mu je pridobiti drž. poslanca dr. Fr. Lukavskega, ki je v marcu v drž. zbornici predložil dotično resolucijo. Istočasno se je izročila ministrstvu za uk in bogočastje in drugim kompetentnim faktorjem spomenica, v kateri se vlada prosi, da upoštevajoč važno kulturno delovanje organistov v cerkvi in zunaj nje, uredi pravne in gmotne razmere organistov, in če vsega takoj ne more, naj da organistom za sedaj vsaj draginjsko podporo. Stvar je odvisna od tega, ali bo deloval državni zbor ali ne.

Pa naj se zadeva izteče kakorkoli že, gotovo je, da bodo pri ureditvi organistovskega gmotnega vprašanja morale sodelovati tudi posamezne župnije kot take.

Pri nas na Kranjskem se je hvala Bogu v prilog organistom že marsikaj dobrega ukrenilo. Omenjam zboljšanje plače v mnogih župnijah v ta namen, da se je organist mogel starostno zavarovati, ureditev organistove plače potom konkurenčne obravnave in drugo. Veliko dobroto uživajo posamezni organisti od l. 1916 dalje, odkar dobivajo škofijsko podporo. V tem oziru si usojam v imenu Podpornega društva organistov in pevovodij s sedežem v Ljubljani,

kot njegov točasní predsednik v imenu svojih tovarišev-organistov preč. kn. škof. ordinariatu, gg. dekanom in vsem gg. župnikom za organistom do sedaj izkazano pomoč izreči najtoplejše zahvalo. Hkrati pa si usojam ravnotako nujno prositi, naj gg. župni predstojniki blagovolijo dotične letne prispevke tudi v resnici vsako leto pravočasno kn. šk. ordinariatu poslati, da bo mogoče izdatno podpirati čim več podpore potrebnih organistov.

Vendar s podporami samimi organistovsko gmotno vprašanje še daleč ni rešeno. Zato meri prej imenovana akcija na to, da se pravne in gmotne razmere organistov temeljito uredi. To bo organistovski stan skušal doseči, pa naj borba traja makari še leta in leta.

Dokler država sama zadeve definitivno ne uredi, je pa neobhodno potrebno, da — kakor že rečeno — župnije in občine same za organista store, kar je v njih moči.

Zato naj vsak g. župnik v svoji župniji nekoliko na to misli in po močeh ukrene, da se plača organistu na kak način, bodisi v gotovini pri plači sami, bodisi v beri ali kakorkoli že, zboljša. In to čim prej.

Gg. župniki! Poskusite stvar izpeljati! Pojasnite jo tudi vernikom razlece in stopite še posebej v stik in dogovor z občinskimi možmi! Pokažite blago voljo v važi in plemeniti zadevi! Organisti Vas prosijo, nikar je ne vrzite ad acta! **Stanko Premrl.**

Vpisi birmancev.

Codex iuris ecclesiastici can. 798 zaukazuje:

Nomina ministri, confirmatorum, parentum et patrinatorum, diem ac locum confirmationis parochus inscribat in peculiari libro praeter adnotationem in libro baptizatorum de qua in can. 470, § 2. — Can. 799: Si proprius confirmati parochus praesens non fuerit, de collata confirmatione minister vel per se ipse vel per alium quam primum eundem certiore faciat. — Can. 800: Ad collatam confirmationem probandam, modo nemini fiat praeiudicium, satis est unus

testis omni exceptione maior, vel ipsius confirmati iusiurandum, nisi confirmatus fuerit in infantili aetate.

V naši škofiji je birmanska knjiga že zaukazana od nekdanj. Codex nanovo zaukazuje, naj se birma vpiše tudi še v rojstno in krstno knjigo z datumom izvršene birme. Ako pa ne pripravljajo domači duhovniki birmancev za birmo, naj dotični kateheti župnim uradom vpošljejo seznam birmancev z vsemi potrebnimi podatki.

67.

Duhovne vaje

za duhovnike ljubljanske škofije bodo od 15. do 19. julija 1918 v zavodu sv. Stanislava. Vodil jih bo redemptorist P. Alojzij Pichler.

Duhovniki, ki se jih žele udeležiti, naj se potom dekanijskega urada prijavijo ordinariatu do 8. julija. Pristavlja se, da bo hrana priprosta, vojnemu času primerna.

68.

Različne opazke.

Zvišana kongrua. Razpis c. kr. ministrstva za bogočastje in uk in finančno ministrstvo z dne 19. junija 1918, drž. zak. št. 228, določa: Dušnim pastirjem, ki že prejemale svoje prejemke od verskega zaklada, bo c. kr. deželna vlada sama brez kakih vlog nakazala povišek; dušni pastirji pa, ki sedaj ne prejemale svojih prejemkov od verskega zaklada, naj predložijo fasijo v štirih izvodih do 31. julija 1918.

Za obletnice (triletnice, štiriletnice) morajo dušni pastirji, ki ne dobivajo dopolnila od verskega zaklada, predložiti službeno tabelo v treh izvodih do 31. julija 1918.

Isto velja analogno tudi za stolne kanonike.

Škofijsko društvo za varstvo sirot, ki se omenja v poročilu o karitativnem delovanju v naši škofiji str. 78 te številke »Škof. lista«, je že ustanovljeno in bo delovalo, kakor je rečeno v omenjenem poročilu. Častitim župnim uradom se nujno priporoča, naj društvo podpirajo z vsemi močmi, naj ga priporočajo v cerkvi in zunaj cerkve in prirejajo zanj zbirke posebno s pomočjo Marijinih družb. Skrb za sirote spada bistveno v delokrog katoliške Cerkve. Sirotišnica v Št. Vidu nad Ljubljano mora biti do jeseni dovršena: zato potrebuje društvo nagle, pa izdatne pomoči. Članarina znaša 10 K na leto, ustanovni člani pa plačajo enkrat 200 K. Kdor daruje društvu kak znesek, je njegov podporni član. Pričakuje se, da bodo tudi naši denarni zavodi podpirali društvo z večimi zneski, ker je reč, za katero se gre, velevažna za vse naše ljudstvo. Denar in imena članov naj se pošiljajo »Škofijskemu društvu za varstvo sirot v Ljubljani« ali pa ordinariatu.

Društvo sv. Elizabete za ljubljansko škofijo so presvetli gospod knezoškof v smislu kanonov tudi že ustanovili in mu potrdili pravila. Čakati pa mora, da mu še državna oblast potrdi pravila.

Nabirke. Vsem čč. župnim uradom se izraža zahvala za nabirke za obnovitev Goriške. Znesek

20.000 K se je poslal »Kranjskemu pomožnemu odboru za obnovitev Goriške« v Ljubljani. Prosimo še za cerkveno perilo, zlasti humerale, prtiče in korporale. — Za »Rdeči križ« se je nabralo zadnji čas 1116 K 35 v, kar se je 5. junija 1918 izročilo »Rdečemu križu« v Ljubljani.

Cinkaste piščali mesto odvezitih cinastih?

Orglarski mojstri — kakor se poroča — svetujejo, naj cerkvena predstojništva za odvezite cinaste prospekte naročajo cinkaste, češ da so »cinkaste za glas iste vrednosti«.

Res je, da so zadnje čase semtertja novodobni surogat cinkastih piščali postavljali v prospekte, da so tako prihranili nekaj sto kron; res, da je glas zlasti pri večjih piščalih dokaj dober; res, da celo mednarodni orgelski regulativ dopušča cinkaste piščali, pa le do 4 oktave, t. j. do dolžine približno 1 m 25 cm (dolžina se meri od labija do vrha, brez noge), kar je krajših piščali, morajo biti iz cina; res da danes ni mogoče dobiti drugačnih piščali razen iz cinka; toda gotovo dejstvo je, da krhki cink nikoli ne more nadomestiti mehkega cina niti po svoji materialni, še manj pa po svoji glasovni kakovosti.

Zato se cerkvenim predstojništvom priporoča, naj brez posebne sile nikar ne naročajo cinkastih piščali.

Take velike sile pa zaenkrat sploh ni in ne more biti, saj morajo — kakor predpisi za rekvizicijo izrečno poudarjajo — vsakatero orgle kljub rekviziciji porabne ostati. Kjer bi pa rekvizicija utegnila to zabraniti, se ne sme rekvirirati.

Če bi se pa cinkaste piščali vendarle kje naročile, se mora pri naročilu brez pogojnno zahtevati, da se jezik (jedro, Kern) in labiji gotovo narede iz dobrega cina.

Razglednice božje poti na Lušarjah se zopet dobivajo. Župni uradi, ki bi jih mogli kaj razpečati, naj se blagovolijo oglasiti.

69.

Slovstvo.

Počestvenje kraljevega Srca Jezusovega.

Prodajalna Katol. tiskovnega društva (Ničman) je založila navodilo naslovljene pobožnosti. Tiskovina obsega štiri strani. V isti prodajalni se dobivajo tudi nemški obrazci te pobožnosti z naslovom: Christliches Volk, weihe deine Familien dem liebevollsten Herzen Jesu!

Die feierliche Familienweihe an das heiligste Herz Jesu. Von Dr. Ignatius Rieder, Weihbischof von Salzburg. 1918. Verlagsanstalt Volksheil. Graz. Cena 60 v. Str. 48.

Vsebina: Nur in Jesu ist unser Heil. — Wie schön und segensreich die Herz Jesu-Andacht ist. — Warum wir uns dem Herzen Jesu weihen sollen. — Wie diese Weihe entstanden ist. — Die Familienweihe eine Quelle des Segens und der Gnaden. — In welcher Weise die Familienweihe geschehen soll. — Vornahme der Weihe. — Beigabe von Gebeten. — Papst Benedikt XV. über das Werk der Familienweihe. — Zur Reichsweihe Österreichs.

70.

Škofijska kronika.

Mašniško posvečevanje. Presvetli g. knezof škof dr. Anton Bonaventura Jeglič je podelil v ljubljanski stolnici ljubljanskim bogoslovcem višje redove, in sicer 14. aprila subdijakonot, 25. maja dijakonot in 2. junija presbiterat. Subdijakonot in dijakonot so prejeli gg. četrtoletniki: Bertoncelj Valentin, Gnidovec Albin, Govekar Leopold, Milavec Ciril, Pavlič Anton, Pod-

bregar Pavel, Presetnik Franc, Radošek Martin, Rožič Franc, Šavli Andrej; gg. tretjeletniki: Jeretina Ivan, Oven Josip, Pelc Josip, Šolar Jakob; frančiškana fr. Sigismund Ahčin, fr. Hiacint Podgoršek. Presbiterat so prejeli vsi naštetih, razen gg. Ovna Josipa, Šolarja Jankota in obeh frančiškanov.

Knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, dne 1. avgusta 1918.

Vsebina: 59. Motu proprio. — 60. Poročilo o shodu dekanov l. 1918. — 61. Decretum circa quosdam ordinariorum facultates. — 62. Vernikom. — 63. Varstvo očetov mnogoštevilne družine in varstvo zadnjega sina. — 64. Odpustki za pozdrav „Hvaljen Jezus. Amen.“ — 65. Zboljšajmo stanje našim organistom! — 66. Vpisi birmancev. — 67. Duhovne vaje. — 68. Različne opazke. — 69. Slovstvo. — 70. Škofijska kronika.

Izdajatelj kn. šk. ordinariat. — Odgovorni urednik Viktor Steska. — Tiskala Katoliška tiskarna.